

Rede uitgesproken door Emiel de Kleijn ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan van de Stichting Cultuur Ravenstein op 24 november 2019

Emiel was vanaf de oprichting vele jaren lid van de Werkgroep Cultuur Ravenstein, de voorganger van de huidige Stichting. Hij doet in dit verhaal verslag van die beginperiode.

Ik vind het een eer dat ik hier vandaag een paar woorden mag zeggen over de begin jaren van de werkgroep cultuur, maar eigenlijk zou die eer toe moeten komen aan Piet van Heck die helaas al in 2001 overleden is of Coos Combee, voormalig burgemeester van Ravenstein.

Piet van Heck was eind jaren 70 en begin jaren '80 al bezig met het organiseren van exposities in de NH-kerk en het gemeentehuis (van Ravenstein), maar ook in bijvoorbeeld de Leurse Hof in Leur. Als hij thuiskwam van zijn werk als vrachtautochauffeur bij Remmits in Wijchen, dan was het eerste wat hij deed omkleden: werkkleding uit, colbert en stropdas aan, en organiseren. Dat was zijn lust en leven. Het organiseren van exposities in Ravenstein, meestal in deze kerk, regelde hij met het bestuur van de kerk, de Nederlands hervormde Gemeente en meestal ook met burgemeester Combee. Die zorgde ervoor dat enkele basisvoorzieningen konden worden geregeld: Zo kon Piet bijvoorbeeld het kopieerwerk en het versturen van uitnodigingen voor de opening en dergelijke op het gemeentehuis doen.

In 1984 werd dit ad hoc organiseren meer gestructureerd en werd de Werkgroep Cultuur opgericht. Een adviescommissie van het college van B&W, onder voorzitterschap van burgemeester Coos Combee en als spil in de werkgroep Piet van Heck. Piet ronselde eigenlijk de andere leden van de werkgroep van het eerste uur: Trees Gerritsen (Deursen, zijn buurvrouw), Jan Opdam uit Ravenstein, die verbonden was aan het VVV, Cleo Lampe (Neerloon) en mij (uit Herpen). De samenstelling van de werkgroep werd bewust buiten de politiek gehouden. Op deze manier waren er meer handen beschikbaar en kon er meer structuur gegeven worden aan culturele activiteiten om Ravenstein meer op de kaart te zetten en de inwoners van de gemeente de kans te geven te genieten van kunst en cultuur. Trees en Jan verzorgden de uitnodigingen, ik deed wat papierwerk, burgemeester Combee was voorzitter en facilitator en Piet deed de acquisitie, hij had de connecties, de kennis en de feeling. Er was een beperkt budget, daarom werden o.a. de uitnodigingen daar waar het kon zelf rondgebracht door de werkgroepleden.

De openingen werden altijd muzikaal opgeluisterd. Vaak door Henk en Wilda van Drunen en regelmatig begeleid door Els en Piet Langendijk. Maar soms werden ook andere muzikanten ingeschakeld en dat verliep bijna altijd via Henk van Drunen. Want Henk had de contacten in de muziekwereld. Dus niet lang na de start van de werkgroep cultuur werd Henk gevraagd erbij te komen, want dat was eigenlijk toch veel handiger en konden we rechtstreeks afspraken maken. Ook concerten kregen met de komst van Henk een plek in de programmering van de werkgroep. In het begin was er 1x per maand een min of meer ad hoc activiteit, later werd dat wat meer gestructureerd in een jaarprogramma, met om en om een expositie en een concert.

Piet ging zelf veel op pad op zoek naar geschikte exposanten. Zeker in het begin lette hij er ook op dat het werk toegankelijk was voor onze inwoners. "Je mag ze best over de kop schieten, maar maak het niet te gek." De exposities werden in principe door twee kunstenaars verzorgd: één met ruimtelijk werk en één met 2-dimensionaal werk voor aan de muur. Ravenstein werd langzaam aan een begrip voor wat betreft het organiseren van exposities en meer en meer begonnen kunstenaars zichzelf aan te melden en moesten we zelfs 'georganiseerd' gaan 'selecteren'. We verlangden van de kunstenaars dat ze in principe op zaterdag en zondag aanwezig waren. En wij als werkgroepleden maakten een surveillancerooster zodat er ook altijd iemand van ons aanwezig was. En burgemeester Combee en Piet draaiden hier ook gewoon in mee. We wilden op een gegeven moment ook de schooljeugd actief betrekken. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Exposities, die in principe op zaterdagmiddag werden geopend, werden op vrijdag al opengesteld voor de schooljeugd. De kunstenaars gaven dan een rondleiding en toelichting op de kunstwerken. Niet alleen schoolkinderen uit Ravenstein, maar ook uit de andere kerkdorpen.

Later hebben ook zitting gehad in de werkgroep (en ik beperk me daarbij tot de eerste 17-18 jaar dat ik zelf in de werkgroep heb gezeten:

Kristel de Buck (geschreven kunst), uit Ravenstein

Marianne Verhallen eveneens Ravenstein

Dick Op 't Veld, uit Ravenstein, o.a. ontwerpen van uitnodigingen

Be Kamps (een alles kunner en vooral doener uit Overlangel)

En Frans Bakker, voormalig huisarts uit Herpen, die samen met Kristel de poëzie wandel- en fietsroute, maar ook leverde hij vaak zelf een muzikale bijdrage bij een opening of concert.

Helaas zijn, Trees, Jan, Henk, Be, Frans en Dick ook al overleden. Te vroeg, veel te vroeg. Wat dat betreft viel het zeker niet mee.

Voorzitters: Annette van Delft (burgemeester), Cor de Vries (verantwoordelijk wethouder), Conny van Dijk (verantwoordelijk wethouder)

Ambtelijke ondersteuning: Juul Dahlmans, Richard van Boekel

Ontelbare keren hebben we samen op donderdag voor exposities de sokkels van de zolder van het zaaltje bij de NH-kerk gehaald en na afloop 's zondags 's avonds of s' maandag 's avonds ook weer teruggezet. De stoelen uit de kerk gehaald en naar het zaaltje gebracht en ook weer teruggezet na afloop. Want de reguliere kerkdiensten moesten gewoon doorgang kunnen vinden.

De vergaderingen (ca. 1x per 4-6 weken) waren altijd constructief, to-the-point en concreet. We waren één team. Ieder werd gerespecteerd vanwege zijn/haar eigen expertise en inbreng. Bij nieuwe initiatieven zei Coos in principe altijd ja (als het over kunst en cultuur ging). Denken in oplossingen en vooral niet zoeken naar problemen. Niet: ja maar, maar doen, dat was zijn insteek.

Zo ontstonden in de loop der tijd: Ravenstein Creatief (een tentoonstelling waarbij de eigen bewoners werden uitgedaagd met kunst en cultuur aan de slag te gaan en trots te (leren) zijn op eigen werk), de Ravensteinse schildersdagen, de al eerder genoemde poëziewandel- en fietsroute en Muzerara, het eindejaar concert waarbij onder het genot van olieballen ook het nieuwe jaarprogramma bekend gemaakt werd. Muzerara, overigens, rouleerde langs de kerkdorpen en vond ook plaats in de betreffende kerken. Alle activiteiten waren in principe kosteloos, soms werd een vrijwillige bijdrage gevraagd. Op die manier wilde we de toegang tot de activiteiten zo laagdrempelig mogelijk maken. Na afloop van de vergadering gingen we altijd samen naar de Keurvorst, uiteraard op eigen kosten. Want het werkgroep werk was, en dat zal nu niet anders zijn, geheel vrijwilligers werk.

Het was een goed idee van Coos om rond 1990, als ik me niet vergis, per vierkantemeter grond die de gemeente verkocht voor woningbouw, één gulden te reserveren voor aankoop van kunst. Het idee was om van dat geld voor achtereenvolgens alle kernen van de toenmalige gemeente Ravenstein een kunstwerk te kopen/plaatsen. Aanwonenden werden altijd

in een klankbordgroep betrokken bij het selecteren van de kunstenaar en het kunstwerk. Een succesformule zoals gebleken is. In Herpen: D'n Upperman (Theo Schreurs), In Overlangel: Ontdekkende kinderen (Joanika Ring), In Deursen/Dieden: Water, Wind, Waakzaamheid (Inez Hegeman) in Huisseling: De jongeling van Huisseling, De Zaaier (Adrienne de Lange van Bergen-Huige) (spoorloos verdwenen, vervangen in 2018 door de Groene Parel en in Ravenstein: de (verscholen) Raaf. (weten jullie waar die zit?)

Coos was zelf ook altijd aanwezig bij activiteiten; vaak juist op de achtergrond, maar hij was de grote aanjager in het Ravensteins bestuur van kunst en cultuur. Soms kreeg hij en wij ook wel tegenstand. "Sund van het geld, leg maar een weg aan ipv weer zo'n beeldje". Maar Coos en de werkgroep zorgden voor draagvlak. In de keuze van de kunstenaars, de concerten, maar ook bij de aankoop en het plaatsen van kunstwerken.

Inmiddels zijn we 35 jaar verder, is de gemeente Ravenstein opgegaan in de gemeente Oss, de werkgroep Cultuur omgedoopt tot Stichting Cultuur Ravenstein en zijn verschillende werkgroepleden en stichtingsbestuursleden gegaan en gekomen. Maar gebleven is een actieve club mensen die Kunst en Cultuur in onze gemeenschap al 35 jaar handen en voeten hebben gegeven. Ik hoop dat deze stichting en haar bestuursleden nog lang deze traditie zullen en kunnen voortzetten.

Stichting Cultuur proficiat met deze mijlpaal en het mooie resultaat in al die jaren.

Emiel de Kleijn
24 november 2019